

„sino ad astro suo ordine, o diclaratione; ex
 „quorum verborum subtractione rota Hispania
 „intellexit, hanc esse ultimam huius causæ de-
 „finitionem; & quod Sanctissimus Dominus
 „noster pares nos fecerit, tam Prædicatores,
 „quam Jesuitas; & aequaliter probabilem judi-
 „caverit utriusque partis doctrinam: tum et-
 „iam quia Sanctissimus Dominus Noster gra-
 „tiam fecit Theologis Ordinis Prædicatorum,
 „explicans in moderatione prædicta, quod li-
 „bere possint legere, & disputare præfatam ma-
 „teriam, juxta doctrinam D. Thomæ, sicut
 „hactenus fecerunt: quod Patribus Jesuitis non
 „similiter concessum est, ut libere possint lege-
 „re, & disputare de efficacia auxiliorum Divinæ
 „Gratiæ, non enim dicitur illis: *Sicut bucy-*
 „*que fecerunt; sed hac adjecta conditione: Dum*
 „*tamen doceant semper sanam, & Catholicam*
 „*doctrinam.* Inquisitores autem in notificatio-
 „ne pares illos Prædicatoribus fecerunt, omnia
 „moderationis verba confuidentes, & eadem
 „verba utrisque adaptantes, ut patet ex ver-
 „bis notificationis. Unde factum est, ut, sta-
 „tuta notificationis prædictis Litteris, Patres Je-
 „suitæ in suo Collegio S. Lucæ Salmaticen-
 „si die 7. Junii anni 1598. materiam de Au-
 „xiliiis Divinæ Gratiæ, non expectantes aliam
 „Sanctissimi Domini Nostri definitionem, sen-
 „tentiam Molinæ, quæ adhuc sub iudicio In-
 „quisitionis est, in Conclusionibus publicis,
 „tanquam probabilem, disputandam proposue-
 „rint. Unde in disputatione exortum est in-
 „ter Doctores Universitatis Salmaticensis, &
 „illos scandalum. Ne igitur doctrina nova,
 „tanquam cancer, serpat; supplicamus, & Ve-
 „stras Dominationes obsecramus, ut de præsen-
 „taneo remedio providere dignentur.

Expositionis aequitatem probarunt Eminen-
 „tissimi Cardinales; (1) etenim patet ipsa per
 „se, ac sola duorum Instrumentorum collatio-
 „ne demonstratur. Respondit nihilominus Cardi-
 „nalis Madruceus, nihil, inconsulto Summo Pon-
 „tificæ, Generali Hispaniarum Inquisitori, aut
 „Nuntio Apostolico præcipi posse. Addidit Sfon-
 „dratus, rem caute tractandam; consulendum In-
 „quisitorum honori; cavendumque, ne ex Regis
 „Catholici voluntate (sic enim rumor erat)
 „Pontificia Mandata sub ea forma publicassent.
 „Quare fecit Summi Pontificis absentia, ut ni-
 „hil in Hispanis Inquisitores sanciretur, iusta-
 „que in illos expostulatio diuturna procrastinatio-
 „ne evanuerit. Nec desuere consopientiæ queri-
 „monia, politica rationes: Durum quippe vi-
 „debat in ipsos Inquisitores inquirere. Ac li-
 „cet Mandatorum Apostolicorum aperta interpola-
 „tione deliquissent; occultandus potius, quam
 „castigandus error visus est, quem edenda (ut
 „sperabant) propediem controversiæ definitione
 „abunde refartum iri, existimabant.

Cæterum non ea Romæ fuit Jesuitarum for-
 „tuna, quam in Hispania, suffragantibus com-
 „modis Quæstoribus, obtinuerant; nec ipsis eo
 „loci profuit officiosa concessæ disputandi licen-
 „tiæ depravatio ad Molinianæ doctrinæ defensio-
 „nem. Bernardi Clarevallensis digna sententia

tunc maxime valuit: (2) *Res plena aequi-
 „tate, & laude digna, ut de mendacio nemo liceat,
 „presertim apud sanctam, & summam Se-
 „dem.* Cum enim (ut in datæ licentiæ pos-
 „sessionem venient) Theses de Divina Gratiâ
 „juxta Molinæ mentem propugnandas parassent,
 „easque pro more S. Palatii Apostolici Pro-Ma-
 „gistro, ad obtinendam Typorum veniam, tradi-
 „dissent; is de quorundam S. Officii Cardina-
 „lium consilio intercessit; exhibitisque Cardina-
 „lis S. Severinæ litteris, aliud plane a Summo
 „Pontifice sancitum ostendit, quam quod Hispani
 „Quæstiones existimaverant.

Verum nec ob id quiescere viri boni; sed
 „in Sacri Palatii Pro-Magistrum coram ipsis Car-
 „dinalibus expostularunt, dato sequenti Libello
 „supplici,

ILLUSTRISSIMI, ET REVERENDISSI-
 MI DOMINI.

(3) „Cum proxime elapsis mensibus San-
 „ctitas Sua sustulerit prohibitionem, antea fa-
 „ctam, ne disputaretur, & scriberetur super
 „materia de Auxiliis, licentiamque conceffe-
 „rit Patribus S. Domini, & Societatis Je-
 „su, ut suam quilibet defendere sententiam
 „possent, ut primum; nulla tamen oppositæ
 „sententiæ impati censure: nunc tamen dum
 „Patres Societatis typis mandarunt Theses ad
 „publicas ipsorum Collegii disputationes, eas-
 „que Magistro Sacri Palatii tradiderunt ea for-
 „ma, quæ in adjuncta hic scriptura compa-
 „ret; prædictus Sacri Palatii Magister eas ad-
 „mittere recusavit, prout ipsi juxta prædictam
 „licentiam proposuissent fieri. Quare prædicti
 „Patres Societatis Illustrissimas Dominationes
 „Vestras enixe rogant, ut quam primo super
 „prædictis provideant, quatenus ad disputationes
 „progredi possint, juxta Sanctitatis Sæ li-
 „centiam: præsertim vero, cum quispiam Or-
 „dinis Prædicatorum Religiosus Theses cum
 „suis opinionibus, nullo objecto ipsi impedi-
 „mento, typis ediderit.

Cautiores fuerunt Eminentissimi Principes,
 „quam ut factum sibi fieri paterentur, aut in Sup-
 „plicum vota descenderent. Non enim latebat
 „eos, quibus conditionibus datam Societatis fa-
 „cultatem Pontifex temperasset; quanquam eas li-
 „bellus ille supplex callide diffimulasset.

Secundam itaque repulsam passi Jesuitæ, no-
 „vas artes apud Summum Pontificem Ferraria
 „rentarunt: sed & tertio spe dejecti, causa ce-
 „diderunt. Magistro S. Palatii, Ferrariæ consi-
 „stenti, alterique, vices ejus Romæ gerenti, cau-
 „tum fuit, ne oblatas a Patribus Societatis The-
 „ses typis mandari sinerent; aut alias ulla ab
 „eis, nisi juxta Doctoris Angelici mentem, propu-
 „gnari permitterent. Rem totam ita refert cla-
 „rissimus Pegna. (4)

*Magna voluptate perfusi ex his, quæ in Hispania
 „gesta fuerant, ubi Molinæ opiniones, non se-
 „cus ac antea tueri creperant; idem quoque Ro-
 „mæ attentare moliti sunt. Verum S. Palatii Apo-
 „stolici*

*stolici Magister (habito cum nonnullis Cardina-
 „libus Inquisitoribus Generalibus secreto consilio)
 „Molinianæ Theses admittere noluit, nec nisi Tho-
 „misticas propugnari sinit. Cum vero, datis Fer-
 „rariæ Litteris, liberam propugnandi Molinismi
 „veniam rogassent, repulsam secundo passi sunt.
 „Quin etiam Magistro S. Palatii, Ferrariæ in Cu-
 „ria Pontificæ comitatu degenti, alterique, vices
 „ejus Romæ gerenti, cautum est, ne ulla hoc de
 „argumento theses edi sinerent, nisi secundum An-
 „gelici Doctoris mentem.*

Mirum vero est, quot interim Romæ tur-
 „bas agerent. Catholicum Regem, Molinianis
 „partibus additum, conclamabant; quod, eo

volente, Pontificia Mandata (sic enim fama
 „erat) suavi illo temperamento condita, vulga-
 „ta essent, quo Jesuiticæ Scholæ partes æqua-
 „cum Prædicatoribus trutinæ pendebantur. Non
 „enim id a Rege prudentissimo, alio consilio fa-
 „ctum jactitabant, nisi quod Molinæ doctrinam,
 „aquis cum Thomistica ponderibus librata, pro-
 „batamque, a subditis haberi vellet, Sed erant
 „illa callidæ gentis terculamenta, quibus Ro-
 „mæ aures tundeantur, non movebantur. Qua-
 „propter lis illa magis, quæ tot in hanc diem
 „torfit ingenia, volente Pontifice jam pridem in-
 „structa, novis studiis tractata est.

FINIS LIBRI PRIMI.

(1) Ex Relat. Pegna, & Alvar. (2) Epist. 180. (3) Exstat in Collect. Coronelli. (4) In Relat. 3.
 „ad Inquisit. Gener. Hallandose muy contentos de lo que en Espanna se avia ordenado, abonde avian buelto a
 „leer, como antes las opiniones de Molina, pretendieron hazer lo mismo en Roma. Mas el Maestro del sacro
 „Palacio (precediendo secretre consultacion con algunos de los Cardenales del Sancto Officio) no les quito
 „passar semejantes conclusiones; y si bien an disputado algunas, an sido conforme a la opinion de Sancto Tho-
 „mas, y no de otra manera. Y pretendiendo alanzar su intento por via de Ferrara, adonde escrivieron sobre
 „esto; se les dio tambien la respuesta negativa; y se ordeno al dicho Maestro del sacro Palacio en Roma, y en
 „Ferrara, que no dexasse imprimir Conclusiones sobre estas materias, si no conforme a la opinion de sancto Tho-
 „mas tan solamente.